

نویسہ ہائے باستان

امیر زمانی

نویسه‌های باستان امیر زمانی

صفحه‌آرا: زهرا محمودپور هریس

طراح جلد: ماهان ذاکر

شابک: ۲-۳۱۵-۲۱۲-۶۰۰-۹۷۸

چاپ اول: ۱۳۹۷، ۷۰۰ نسخه

قیمت: ۲۷۵۰۰ تومان

تلفن فروش نشر دیبایه: ۵۵۴۲۸۹۰۱

نشر دیبایه

www.dibayeh.ir

https://t.me/nashredibayeh

www.efarhang.com

۱۵۵۸۷۱۹

نویسه‌های باستان
بیت درخولست
علاء و صلوات

سرشناسه: زمانی، امیر، ۱۳۶۲

عنوان و نام پدیدآور: نویسه‌های باستان/نویسنده امیر زمانی.

مشخصات نشر: تهران: دیبایه، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۳۳۸ص.

شابک: ۲-۳۱۵-۲۱۲-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: زبان‌های باستانی - ایران - نویسه‌شناسی

موضوع: Extinct languages - Graphemics - Iran

موضوع: زبان‌های باستانی - نویسه‌شناسی

موضوع: Extinct languages - Graphemics

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ن/ز/۸/۵۶/۸ PIR

رده بندی دیویی: ۰۰۹/۴۰/۴

شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۹۴۳۲۱

حقوق چاپ و انتشار این اثر محفوظ است.

تکثیر و تولید مجدد آن به هر صورت (چاپ، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)

مشروط به دریافت اجازه کتبی ناشر است.

فهرست مطالب

۱۱ مقدمه مؤلف
۱۳ دیباچه
۱۹	بخش اول - نویسه‌های نوآشوری و اکدی
۱۳۳	بخش دوم - نویسه‌های دوناگری
۲۱۱	بخش سوم - نویسه‌های اوستایی
۲۳۳	بخش چهارم - نویسه‌های میخی فارسی باستان
۲۷۱	بخش پنجم - نویسه‌های پارسی (پهلوی اشکانی)
۲۹۱	بخش ششم - نویسه‌های پهلوی کتیبه‌ای
۳۰۳	بخش هفتم - نویسه‌های سغدی مانوی
۳۱۹	بخش هشتم - نویسه‌های زبور پهلوی
۳۳۳	بخش نهم - نویسه‌های پهلوی کتابی
۳۴۴ ضمیمه: جدول آواها

مقدمه‌ی مؤلف

مدت‌ها بود در فکر گردآوری کتابی برای خط‌های باستانی برای دانشجویان بودم تا این‌که به کتابی درباره‌ی نویسه‌های نوآشوری برخورددم از پروفیسور دنیل اسنل. کتاب بسیار قدیمی بود چیزی حدود ۴۰ سال پیش، اما بسیار مفید. در آن سال‌ها فوتی برای این خط نبوده و نویسندگان تلاش زیادی کرده که تا حد ممکن خوانا باشد. تصمیم گرفتم کتاب را با تغییراتی ترجمه کنم، نویسه‌های اکدی را اضافه کنم و سراغ خط‌های باستانی ایران هم رفتم. با پروفیسور اسنل صحبت کردم و ایشان هم بسیار خوشحال شد. تصمیم گرفتم که چیدمان کل کتاب را به این صورت قرار بدهم که دانشجویان در هر روز فقط چهار نویسه را تمرین کنند و برای هر نویسه هشت خانه در جدول قرار دادم برای تمرین در همان روز. در بخش اول کتاب که مربوط به نویسه‌های نوآشوری است تمرین‌های متعددی وجود دارد و نویسه‌ها مدام تکرار می‌شود. آن‌جایی که فکر کردم تلفظ نویسه مشکل است معادل تقریبی فارسی‌نو را هم آورده‌ام. در این بخش همانطور که پروفیسور اسنل اشاره کرده است فقط نویسه‌های پرسامدآمده است، نه همه‌ی نویسه‌ها.

ابتدا قرار بود فقط نویسه‌های نوآشوری را گردآوری کنم اما با صحبتی که با دوستانم داشتم تصمیم گرفتم دیگر نویسه‌هایی که دانشجویان با آن سروکار دارند را هم بیاورم.

در کتاب‌های مختلف مربوط به نویسه‌های نوآشوری و اکدی، هر نویسه شماره‌ای دارد که فقط شماره‌ای را که پروفیسور اسنل آورده نوشته‌ام.

بخش دوم نویسه‌های سنسکریت است که سعی کرده‌ام بسیاری از ترکیب‌های پرسامد نیز در آن باشد تا دانشجویان بتوانند از واژه‌نامه‌ی منیر ویلیامز به‌راحتی استفاده کنند.

بخش سوم نویسه‌های اوستایی است. تفاوت‌هایی بین روش بارلمه، هوفمان و شرورو «دییاج‌های بر زبان اوستایی» وجود دارد اما معیار آوانویسی را روش هوفمان قرار داده‌ام که هم‌اکنون در سرتاسر دنیا پذیرفته شده است.

بخش چهارم، نویسه‌های میخی فارسی باستان است. حرف‌نویسی و آوانویسی این نویسه‌ها در روش کنت، شرورو و اشمیت متفاوت است که سعی کرده‌ام تفاوت‌های این روش‌ها را با تمرین مشخص کنم.

در بخش‌های بعدی، پارتی کتیبه‌ای، پهلوی کتیبه‌ای، سغدی مانوی، زبور پهلوی و پهلوی کتابی، روش شرور را انتخاب کردم چرا مفیدتر و کارآمدتر و جدیدتر از روش مکنزی دیده‌ام.

در پایان باید به خواننده عزیز بگویم که تلاشم بر آن بوده از کتاب‌هایی استفاده کنم که قابل اعتماد باشند و لیستی از کتاب‌های مورد استفاده را در پایان هر بخش بیاورم تا اگر دانشجویان بخواهند بتوانند به اصل کتاب‌ها مراجعه کنند. اول می‌خواستم بعد از هر نکته یا توضیح ارجاع آن را بیاورم اما هدف این بود که کتاب برای مطالعه و تمرین خلوت و استفاده‌ی آن مفیدتر باشد و برای همین لیست همه‌ی کتاب‌هایی که به کار برده بودم را در انتهای هر بخش آوردم. سپاسگزاری:

از آقای ع. پاشایی بسیار ممنونم که همیشه مهربانانه پاسخگوی سؤال‌های وقت و بی‌وقت من بوده‌اند و بدون اغراق هر کتابی که از من چاپ شود چه از لحاظ محتوای کتاب و چه از لحاظ فراهم آمدن چنین فرصتی خود را مدیون راهنمایی‌های ایشان می‌دانم، البته هر گونه اشتباه سهوی که در کتاب باشد حتماً مسئول مستقیم آن خود نویسنده و یا مترجم است.

از آقای عباس ارض‌پیما ممنونم که دوستانه از این کتاب حمایت کردند و با پی‌گیری‌های ایشان بود که این کتاب به ثمر نشست. از آقای شهرداد میرزایی مدیر انتشارات دیبایه، بسیار سپاسگزارم. از دوست خوبم آقای میلاد عابدی، دبیر انجمن علمی زبان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، نیز سپاسگزاری می‌کنم که درباره‌ی مطالب کتاب مشورت‌های خوبی به من داد و طرح جدول آواها نیز پیشنهاد ایشان بود. از آقای احمدرضا فضایی مدیر مسئول مؤسسه فرهنگی هنری نوین پویان بسیار سپاسگزارم که حسن نیت ایشان و شانس همکاری با او برای من مغتنم است.

از پروفیسور پرودز اُکتر شرور، دانشگاه هاروارد، نیز بسیار ممنونم که همیشه مرا یاری کرده است و حتا فونت‌هایی که در این کتاب استفاده کرده‌ام را ایشان برای من فرستاد. از پروفیسور ساشا لوبوتسکی، دانشگاه لاینن، بسیار بسیار ممنونم که همیشه از راهنمایی‌های ایشان استفاده کرده‌ام و قدردان محبت‌های ایشان هستم. از استاد گرانقدرم پروفیسور ووترهنکلن بسیار سپاسگزارم که فکر این کتاب در کلاس‌های ایشان شکل گرفت.

قدردان خانواده‌ی عزیزم هستم که همیشه مرا در این مسیر حمایت کرده‌اند. از همسر مهربانم بسیار ممنونم که با علاقه‌مندی درباره‌ی کل کتاب نظرهای کاربردی بسیار داد و خیلی از مثال‌های مورد استفاده را او به من یادآوری کرد، بدون حضور او یک خط هم میسر نبود.

امیر زمانی

فروردین ۹۶

اراک